

Adjuvantas staru terapijas ietekme uz olnīcu funkciju pacientēm ar dzemdes kakla vēzi

Ronalds Mačuks, Natālija Bērza¹

Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Latvijas Onkoloģijas centrs, Ginekoloģijas nodaļa

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Ginekoloģijas un dzemdniecības katedra, Latvija

Ievads. Pacientes ar dzemdes kakla vēzi ir gados jaunas sievietes. Šīm pacientēm pēc ķirurģiskas ārstēšanas bieži tiek nozīmēta adjuvanta staru terapija. Lai arī operācijas laikā pacientēm tiek veikta olnīcu transpozīcija, vairumā gadījumu novēro olnīcu funkcijas izsīkumu.

Darba mērķis. Izanalizēt, cik bieži ir novērojams olnīcu funkcijas izsīkums pacientēm pēc dzemdes kakla vēža terapijas un vai olnīcu funkcijas izsīkums korelē ar adjuvantu staru terapiju.

Materiāls un metodes. Pētījumā tika izanalizētas 37 sievietes, kuras laika posmā no 2007. līdz 2010. gadam operētas Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Onkoloģijas centra Ginekoloģijas nodaļā. Pacientes tika sadalītas divās pētījuma grupās – pacientes, kuras saņēma adjuvantu staru terapiju (A grupa), un pacientes, kurām tika pielietota tikai ķirurģiska ārstēšana (B grupa).

Olnīcu funkcijas izvērtēšanai pacienšu serumā tika noteikta folikulstimulējošā hormona koncentrācija.

Folikulstimulējošā hormona koncentrāciju salīdzināšanai pētījuma grupās tika izmantots t-tests, bet korelācijas analīzei ar adjuvantu staru terapiju – Pīrsona tests.

Rezultāti. No analizētajām 37 sievietēm 29 bija saņēmušas adjuvantu staru terapiju. Visas pētījumā iekļautās pacientes bija pirmsmenopauzes vecumā, un to vidējie vecumi pētījuma grupās neatšķīrās – $36,5 \pm 5,9$ (24–48) gadi A grupā pret $39,8 \pm 4,9$ (32–46) gadi B grupā ($p = 0,148$). Vidējā folikulstimulējošā hormona koncentrācija serumā bija augstāka pacientēm, kuras bija saņēmušas adjuvantu staru terapiju, attiecībā pret tām, kurām bija pielietota tikai ķirurģiska ārstēšana – $94,12 \pm 44,16$ (5,0–199,0) pret $6,08 \pm 2,90$ (2,9–11,5) U/l ($p < 0,001$). Vecumam atbilstošajās normas robežās folikulstimulējošā hormona koncentrācija bija visām pacientēm B grupā, bet 10,3% gadījumu A grupā.

Paaugstināta folikulstimulējošā hormona koncentrācija pacienšu serumā korelēja ar adjuvantas staru terapijas lietošanu terapijā ($p < 0,001$).

Secinājumi. Pacientēm ar dzemdes kakla vēzi olnīcu funkcija pilnībā tiek saglabāta, ja tiek pielietota tikai ķirurģiska ārstēšana, savukārt pacientēm, kuras saņem adjuvantu staru terapiju, tā saglabājas tikai atsevišķos gadījumos.

Paaugstināta folikulstimulējošā hormona koncentrācija serumā cieši korelē ar adjuvantas staru terapijas izmantošanu dzemdes kakla vēža terapijā.